

SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE JA VÕRDSE KOHTLEMISE VOLINIK

Euroopa Liidu
struktuuritoetus

Eesti tuleviku heaks

Projekti mõju võrdsete võimaluste edendamisele

Meetme „Töölesaamist toetavad teenused“
ekspertide infopäev

Liivi Pehk

ÜKP fondide võrdõiguslikkuse kompetentsikeskus

21.01.2016

Võrdsete võimaluste edendamise kohustus

Struktuurivahendite rakendamise 2014-2020 perioodil on Euroopa Sotsiaalfondist rahastatavates projektides kõikide tegevuste kavandamisel, elluviimisel, seires ja hindamisel kohustuslik:

- **edendada** soolist võrdõiguslikkust
- **vältida** diskrimineerimist (soo, vanuse, rahvuse, rassi, nahavärvuse, puude, seksuaalse sättumuse, veendumuse alusel)
- **tagada** puuetega inimestele juurdepääs

Proaktiivne lähenemine!

Diskrimineerimise vältimine

- Keelatud on igasugune diskrimineerimine soo, rassi või rahvuse, usutunnistuse või veendumuse, puude või seksuaalse sättumuse põhjal.
- Projektide ettevalmistamisel ja rakendamisel:
 - projekti tiimi valikul /värbamisel
 - partnerite valikul
 - kaasamisel
 - tegevuste elluviimisel

Ühetaoline kohtlemine ≠ võrdsed võimalused.

- „Tegevused on võrdväärset avatud naistele, meestele ja puuetega inimestele nende rahvuslikust taustast sõltumata“.
- „Teenuse osutamisel koheldakse kõiki kliente võrdselt, sõltumata soost, rahvuslikust kuuluvusest , usutunnistusest või veendumustest.“

NB! Sihtgrupp ei ole kunagi homogeenne.

Võrdsete võimaluste loomiseks on vaja:

- 1) määrata, milliste elanikkonnarühmade võimaluste võrdsust võrreldakse ja analüüsitakse
- 2) **välja selgitada, millised takistused ebasoodsamas olukorras oleva rühma puhul ilmnevad**
- 3) välja töötada teadmispõhised meetmed ilmnenud takistuste kõrvaldamiseks
- 4) need tegevused ellu rakendada
- 5) tagada tegevuste seire ja tulemuste hindamine

Sooline võrdõiguslikkus

on olukord, kus naistel ja meestel on võrdsed õigused, kohustused, võimalused ja vastutus kõigis ühiskonnaelu valdkondades - st ei esine soolist ebavõrdsust

Naiste ja meeste võrdsed võimalused tähendavad **soost, soorollidest, stereotüüpsetest hoiakutest ja eelarvamustest tulenevate tõkete puudumist** majanduslikus, poliitilises ja sotsiaalses elus osalemisel

Eesmärgid

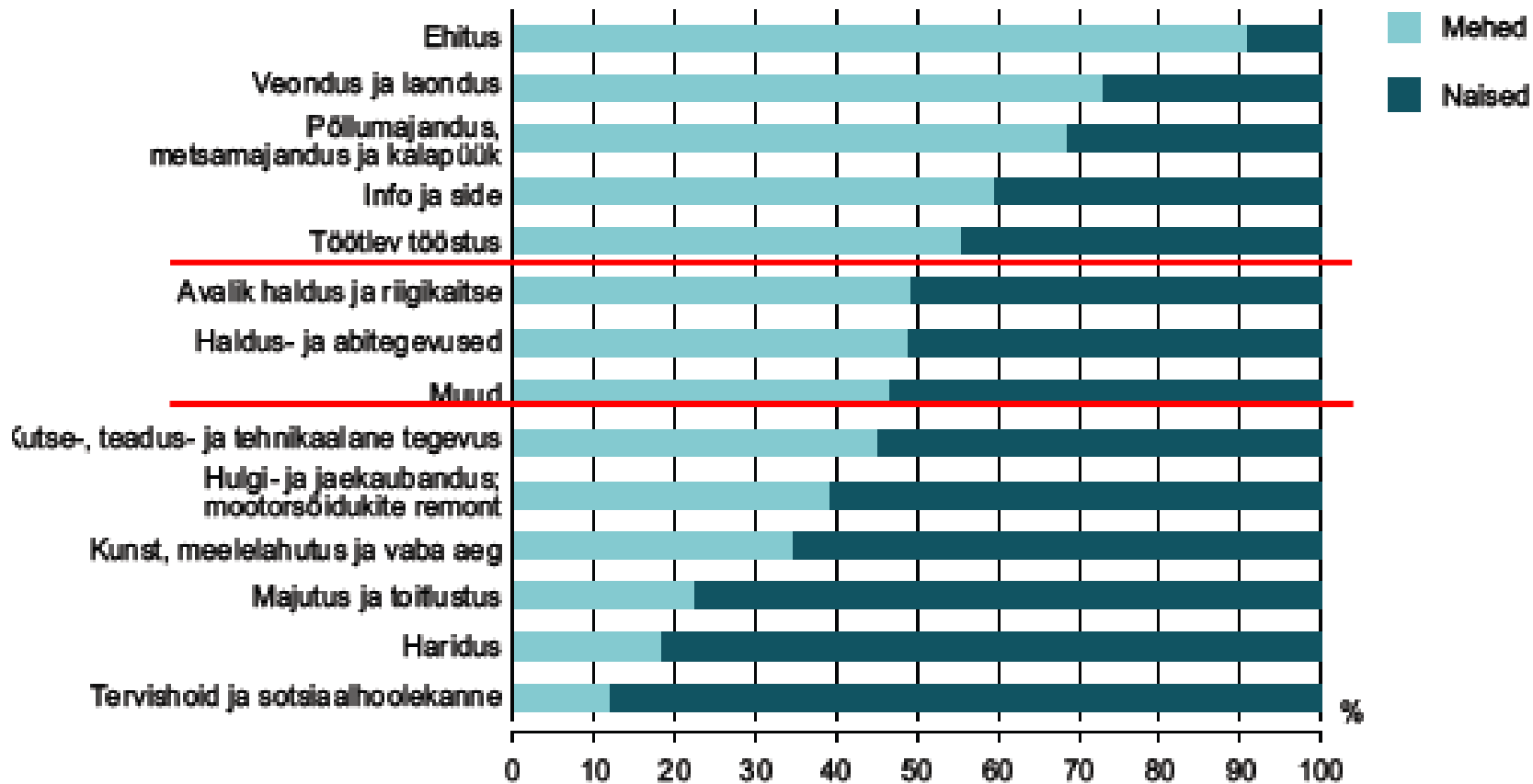
Sotsiaalfondi määrus 1304/2013

Art. 7 Naiste ja meeste vahelise võrdõiguslikkuse edendamine

- **suurendada naiste püsivat osalust ja edu tööhõives, et** võidelda vaesuse feminiseerumisega;
- **vähendada soolist segregatsiooni;**
- võidelda sooliste stereotüüpidega tööturul, hariduses ja koolituses;
- toetada kõigi töö- ja eraelu ühitamist;
- toetada hoolduskohustuste võrdset jagamist meeste ja naiste vahel.

Hõivatud tegevusala ja soo järgi

Statistikaamet, 2011

Naiste ja meeste võrdsed võimalused tööturul on saavutatud, kui

- naiste ja meeste tööhõivemäärad on ühtlustunud
- tööturu horisontaalne ja vertikaalne sooline segregatsioon on vähenenud piirini, kus ei saa enam tegevusvaldkondi ja ameteid sildistada nn naiste- või meeste töödeks
- väikelaps peres ei tähenda ilmtingimata emale tööturult eemalejäämist
- võrdse ja võrdväärse töö eest makstakse meestele ja naistele võrdset palka

Soolise võrdõiguslikkuse edendamise kaksikstrateegia

- Projektid, mille **otsene eesmärk on soolise võrdsuse** edendamine
- Projektid, mille eesmärk on mõnest muust valdkonnast, ja kus on oluline arvestada soolise võrdsuse eesmärke ja **lõimida sooline vaatenurk** kõigisse tegevustesse kõikidel etappidel - **soolõime rakendamine**

Projektide valik

Projektide üldised valikukriteeriumid

Kohaldatakse kõikidele ÜKP 2014-2020
rakenduskava prioriteetsetele
suundadele ning nende raames
toetatavatele meetmetele

Kriteerium 5. Projekti mõju läbivatele teemadele
(regionaalsele arengule, keskkonnahoiule, **võrdsete võimaluste
tagamisele**, ühtsele riigivalitsemisele või infoühiskonna
edendamisele)

Sooline
võrdsus

Võrdne
kohtlemine

Puuetega
inimeste
juurdepääs

TAT tegevuste eesmärk ja loodetav mõju soolise võrdsuse edendamisele ja võrdse kohtlemise tagamisele

- ***lahendada probleeme, mis põhjustavad tõrjutust või hoiavad inimesi tööturult eemal. Toetatakse teenuste osutamist lähtuvalt sihtrühma tööle asumise takistustest.***
- ***avatud taotlusvooru tegevused peavad toetama töökohtade soolise segregatsiooni vähendamist***
- ***vähendada elanikkonnarühmade sotsiaalmajanduslikku ebavõrdsust ning luua võrdseid võimalusi ühiskonnaelus osalemiseks.***

(TAT määrus, seletuskiri, taotlusvooru juhendid)

Soorollidest ja stereotüüpsetest hoiakutest tulenevad takistused

- Tööde jaotamine nn naiste ja meeste töödeks – sooline segregatsioon hariduses ja tööturul
- Töö- ja pereelu ühitamisega seotud probleemid – naiste suurem hoolduskoormus
- Diskrimineerimine värbamisel
- Individuaalsetele vajadustele vastavate teenuste puudumine

Projekti eeldatav mõju

Taotluses on kirjeldatud projekti tegevuste ja tulemuste mõju:

- Töökohtade valikus ollakse soostereotüüpidest vähem mõjutatud
- Projektis osalejate soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise alane teadlikkus on paranenud
- Teenuseid kasutanud ja tööhõivesse liikunud naiste ja meeste osakaalud on enam vähem võrdsed

Eesmärk: 40% projektides osalejatest oleksid kuus kuud pärast projekti lõppemist asunud tööle või alustanud füüsilisest isikust ettevõtjana

Võrdsed võimalused projekti tegevustes osalemiseks ja tegevustest kasu saamiseks on tagatud, kui pärast projekti lõppemist tööle asunute või füüsilisest isikust ettevõtjana alustanute koosseis peegeldab projektis osalejate koosseisu soo, vanuse, rahvuse jne järgi

Projekti tegevuste eeldatava mõju hindamine

peab andma vastused küsimustele:

- kas projektis kavandatud tegevused aitavad vähendada naiste ja meeste vahelist sotsiaalset ebavõrdsust
- aitavad kaasa stereotüüpide ja tavadest tulenevate barjääride kaotamisele ja edendavad erinevate sotsiaalsete gruppide võrdseid võimalusi

Taotlusvorm

3.3.2 Projekti mõju võrdsetele võimalustele

3.3.2.1 Sooline võrdsus (kas projekti lõpptulemus mõjutab meeste ja naiste olukorda ühiskonnas)⁷

jah

ei

Alljärgnev osa täidetakse „jah“ vastuse korral

a) Projekt sisaldab tegevusi, mis panustavad otseselt soolise võrdõiguslikkuse edendamisse:

jah ei

Tegevuste kirjeldus:

b) projekt panustab soolise võrdõiguslikkuse edendamisse läbi sooküsimuste lõimimise⁸ projekti ettevalmistamisse, rakendamisse ja seiresse

jah ei

„jah“ vastuse korral selgitus, kuidas on projektis rakendatud sooküsimuste lõimimist:

Taotlusvorm

3.3.2.2 Võrdne kohtlemine

- jah
- ei

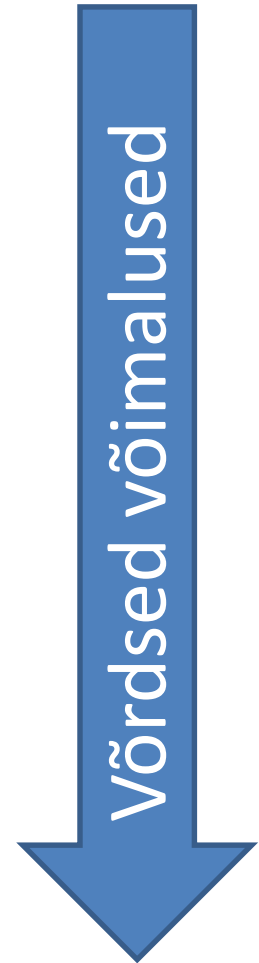
Alljärgnev osa täidetakse „jah“ vastuse korral

Kirjeldada, kuidas on projekti ettevalmistamise ja rakendamise ajal tagatud:

- a) erinevas vanuses inimeste võrdne kohtlemine;
- b) puudega inimeste võrdne kohtlemine;
- c) võrdne kohtlemine sõltumata inimese soost, rassist või rahvuslikust kuuluvusest; usutunnistusest või veendumusest või seksuaalsest sättumusest

Võrdsete võimaluste läbiva teemaga arvestamine taotlusvormi täitmisel

- **Projekti elluviimise vajaduse kirjeldus**
- Projekti eesmärk
- Projekti sihtgrupi kirjeldus
- Projekti oodatavad tulemused
- Projekti tulemused ja väljundid
- **Projekti eeldatav mõju**
- Projekti tegevused
- Projekti riskid ja nende maandamine
- Projekti tiimi kirjeldus

Projektitaotluste hindamine

1. Kas tegevuste kavandamisel on järgitud soolõime ja võrdse kohtlemise põhimõtet? Kas taotlus sisaldab:

- andmeid eri soost /rahvusest /vanuses sihtrühmasisestest gruppide ja nende olukorra kohta sekkumisvaldkonnas, sh ebasoodsamas olukorras oleva rühma puhul ilmnevate barjääride ja takistuste kohta;
- eesmärged ja tegevusi soolise võrdsuse edendamiseks ja võrdse kohtlemise, sh ligipääsetavuse tagamiseks;
- teavet võrdsete võimaluste, sh soolise võrdsuse edendamiseks vajaliku kompetentsi tagamise kohta;
- indikaatoreid, mis võimaldavad mõõta tegevuste panust soolise ebavõrdsuse vähendamise ja enesehindamise tegevusi;
- hinnangut projekti tegevuste mõju kohta võrdsete võimaluste edendamisele (kavandatud tegevused ja loodetud tulemus on selgelt esitatud).

Projektitaotluse hindamine

2. Kas projekti tegevused aitavad kaasa soolise võrdsuse edendamisele ja võrdse kohtlemise tagamisele?

Kas tegevused on asjakohased, tulemuslikud, tõhusad ja jätkusuutlikud?

- projekti tegevused aitavad kaasa soolise segregatsiooni vähendamisele;
- projekti tegevused aitavad kõrvaldada stereotüüpsetest hoiakutest ja eelarvamustest tulenevaid tõkkeid tööle saamisel;
- probleemi analüüsi ja kavandatud tegevuste vahel on loogiline seos;
- projekti tegevused vastavad sihtrühmasiseste gruppide (nt nii meeste kui naiste) vajadustele.

Näiteid soolise võrdõiguslikkuse edendamise ja võrdse kohtlemise tagamise tegevustest

Koostöövõrgustikud

- üldise teadlikkuse tõstmine soolisest võrdõiguslikkusest ja võrdsest kohtlemisest
- anonüümse värbamise soodustamine
- suurendada tööandjate valmisolekut pakkuda tööd tegevusvaldkonnas vähem esindatud soogrupile
- lapsehoiuvõimaluste osutamine teenustes osalejatele

Näiteid soolise võrdõiguslikkuse edendamise ja võrdse kohtlemise tagamise tegevustest

Täiend- ja ümberõpe

- karjäärinõustamisel soodustatakse nn sooliselt mittetraditsioonilisi eriala ja töökohavalikuid
- julgustatakse naisi looma oma ettevõtet
- arendatakse süvendatult neid oskusi, millest naistel / meestel jääb puudu tööhõivesse liikumisel
- lapsehoiuteenuse osutamine õppes osalemise ajal

Näiteid soolise võrdõiguslikkuse edendamise ja võrdse kohtlemise tagamise tegevustest

Tööklubi

- tutvustatakse ning julgustatakse proovima ja valima sooliselt mittetraditsioonilisi ameteid
- teadlikkuse tõstmine võrdse kohtlemise alastest õigustest tööle kandideerimisel
- tööturu situatsioonist ning töövõimalustest info andmisel stereotüüpide kummutamine meestele ja naistele sobivatest töödest

Näiteid soolise võrdõiguslikkuse edendamise ja võrdse kohtlemise tagamise tegevustest

Tööpraktika

- soodustada tööpraktika läbimist nn sooliselt mittetraditsioonilistel töökohtadel
- suurendada tööandjate valmisolekut pakkuda tööd tegevusvaldkonnas vähem esindatud soogrupile, sh vajadusel töötingimuste kohandamine
- teenustes osalemise võimaldamine kõigile sihtgrupi liikmetele (hoolduskoormusega, eri rahvusest , puudega inimestele jne)

SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE JA VÕRDSE KOHTELEMISE VOLINIK

Täna tähelepanu eest!

Liivi Pehk

Liivi.pehk@svv.ee

ÜKP fondide võrdõiguslikkuse kompetentsikeskus
Võrdõigusvoliniku kantselei